

## UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 11/2010 rd

**Regeringens proposition om godkännande av överenskommelsen mellan Internationella brottmålsdomstolen och Finland om verkställighet av domstolens domar och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen**

### INLEDNING

#### *Remiss*

Riksdagen remitterade den 8 december 2010 en proposition om godkännande av överenskommelsen mellan Internationella brottmålsdomstolen och Finland om verkställighet av domstolens domar och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen

(RP 276/2010 rd) till utrikesutskottet för beredning.

#### *Sakkunniga*

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Sari Mäkelä, utrikesminister.

### PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner överenskommelsen mellan Internationella brottmålsdomstolen och Finland om verkställighet av domstolens domar och lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen.

Överenskommelsen utgår från den förklaring som i samband med ratificeringen av Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen godkändes och sedermera lämnades in till brottmålsdomstolen, enligt vilken Finland är villigt att ta emot personer som dömts till fängelsestraff för att avtjäna straffet. Genom överenskommelsen fastställs de praktiska förfarandena kring begä-

ran om verkställighet i bestämda fall och preciseras under vilka förhållanden fängelsestraffet ska verkställas.

Överenskommelsen träder i kraft den trettionde dagen efter att domstolen har mottagit Finlands underrättelse om att de författningsenliga villkoren för överenskommelsens ikraftträdande har uppfyllts. Den föreslagna lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen avses träda i kraft samtidigt med överenskommelsen vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

## UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

### *Motivering*

#### **Inledning**

Internationella brottmålsdomstolen (International Criminal Court, ICC, nedan domstolen) upprättades 1998 (FördrS 55 och 56/2002). Till dags dato har 114 stater tillträtt Romstadgan. Det är enligt utskottets mening viktigt att Finland och EU fortsätter att stärka Romstadgans allmängiltighet och främja det nationella genomförandet av stadgan.

För vårt vidkommande trädde stadgan i kraft den 1 juli 2002. I samband med att riksdagen godkände stadgan godkände den också en kläm om att Finland förklarar sig villigt att ta emot till fängelsestraff dömda personer för att avtjäna straffet i Finland. Överenskommelsen om verkställighet av domstolens domar undertecknades den 1 juni 2010. Att verkställa domar är ett viktigt element i stödsatserna för domstolen, menar utskottet. Överenskommelsen är ett instrument för den minskning av straffriheten för de allra allvarligaste internationella brotten som hör till vår utrikespolitik.

Överenskommelser med domstolen om förfaranden vid verkställighet av domar har hittills ingåtts av Österrike, Storbritannien, Belgien och Danmark. Norge har inlett förhandlingar om en överenskommelse med domstolen. Flera stadgeparter har gett in förklaringar om villighet att verkställa domar.

Avsikten med propositionen är att riksdagen ska godkänna dels överenskommelsen mellan Internationella brottmålsdomstolen och Finland om verkställighet av domstolens domar, dels en lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftning. Finland har också ingått en överenskommelse om verkställighet av domar med Internationella tribunalen för brott i f.d. Jugoslaven, ICTY (FördrS 27/1997) och specialdomstolen för Sierra Leone (FördrS 79 och 80/2009). Utifrån överenskommelsen med ICTY har några fängelsestraff som utdömts av krigsförbrytartribunalen verkställts i Finland.

#### **Verkställighet av domar**

Domstolen har jurisdiktion över folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. I juni 2010 träffades överenskommelse om villkoren för utövande av jurisdiktion över aggressionsbrott, men tidpunkten för när behörigheten kan börja utövas besluts separat, tidigast 2017. Domstolen utreder för närvarande fem situationer (Uganda, Demokratiska republiken Kongo, Centralafrikanska republiken, Darfur (Sudan) och Kenya). Just nu pågår tre rättegångar i domstolen mot fyra åtalade. En femte misstänkt anhölls i Frankrike i oktober i fjol. Förhandlingar pågår fortfarande om bekräftelse av åtalen mot två misstänkta som frivilligt inställt sig i domstolen.

Enligt Romstadgan är de tillämpliga straffen fängelse i ett bestämt antal år, dock högst 30 år, eller livstids fängelse. Utöver fängelse får domstolen bestämma böter eller förverkande av utbyte, egendom och tillgångar som direkt eller indirekt härrör från brottet. En fängelsedom avtjänas i en stat som meddelat domstolen att den är villig att ta emot dömda personer.

Regeringen konstaterar att man i beredningen av överenskommelsen har försökt ta hänsyn till erfarenheterna från överenskommelsen med ICTY respektive specialdomstolen för Sierra Leone. Enligt överenskommelsen kan fängelsestraff som dömts ut av domstolen verkställas i Finland, om Finland utifrån prövning i varje enskilt fall samtycker till domstolens val av verkställighetsstat. Längden på domstolens dom binder Finland som verkställande stat och endast domstolen har rätt att korta av straffet. Fängelseförhållandena regleras i vår egen lagstiftning och övervakas genom inspektioner som förrättas av domstolen eller av Internationella rödakorskommittén.

Enligt 7 § i lagen om sättande i kraft av Romstadgan (1284/2000) ska ett frihetsstraff verkställas enligt lagen om internationellt samarbete vid verkställighet av vissa straffrättsliga påföljder (21/1987). Den dömde behöver emellertid inte vara finsk medborgare, ha hemvist i Finland eller ha samtyckt till verkställighet i Finland.

Hos oss är det justitieministeriet som beslutar om verkställigheten.

### **Ekonomiska konsekvenser**

Finland ska bära de ordinarie kostnaderna för att verkställa domen. När det gäller s.k. ICTY-fångar är bedömningen den att kostnaderna i stort sett motsvarar det som verkställandet av ett fängelsestraff utdömt i Finland beräknas kosta per år. En fånge som avtjänar ett fängelsestraff i ett finskt fängelse beräknas kosta ca 55 000 euro per år. Eftersom tanken är att straffen som brottmålsdomstolen dömer ut ska verkställas i flera stater, kommer antalet fängelsestraff som verkställs i Finland att bli litet, påpekar regeringen. Domstolen svarar för övriga kostnader, inbegripet överföringskostnaderna.

### **Behovet av riksdagens samtycke och lagstiftningsordning**

Riksdagen ska godkänna t.ex. sådana fördrag och andra internationella förpliktelser som inne-

fattar bestämmelser inom området för lagstiftning. Grundlagsutskottet har i sin tolkningspraxis ansett att denna grundlagsfästa befogenhet hos riksdagen avser alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftning. I överenskommelsen ingår en lång rad bestämmelser som enligt den sakliga och detaljerade redovisningen i propositionsmotiven hör till området för lagstiftning. Överenskommelsen kan av orsaker som framgår av propositionen godkännas med enkel majoritet och den föreslagna lagen om sättande i kraft av överenskommelsen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Sammantaget sett anser utskottet propositionen vara behövlig och motiverad och tillstyrker den utan ändringar.

### ***Utskottets förslag till beslut***

Riksdagen

*godkänner överenskommelsen och*

*godkänner lagförslaget utan ändringar.*

Helsingfors den 18 januari 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pertti Salolainen /saml  
vordf. Markku Laukkanen /cent  
medl. Pekka Haavisto /gröna  
Antti Kalliomäki /sd  
Ilkka Kanerva /saml  
Tanja Karpela /cent  
Timo Kaunisto /cent  
Kimmo Kiljunen /sd  
Katri Komi /cent

Johannes Koskinen /sd  
Annika Lapintie /vänst  
Elisabeth Naucélér /sv  
Aila Paloniemi /cent  
Pekka Ravi /saml  
Jutta Urpilainen /sd  
Ben Zyskowitz /saml  
ers. Krista Kiuru /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Raili Lahnalampi.